

A KERTTÖRTÉNETI KUTATÁSOK SZÁZ ÉVE
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA SZÉKHÁZA,
2012. NOVEMBER 23.

*HUNDRED YEARS OF RESEARCH
IN GARDEN HISTORY*

SCIENTIFIC CONFERENCE

*HEADQUARTERS OF THE HUNGARIAN ACADEMY OF
SCIENCES, 23 NOVEMBER 2012.*

SZERZŐ/BY:
JÁMBOR IMRE

Hihetetlennek tűnik, de tény, hogy a módszeres kertművészet-történeti kutatások, az ezekre alapozott rekonstrukciós munkák és a megőrzést szolgáló védelmi intézkedések Magyarországon immár több mint száz éves múltat tekintenek vissza. Ez egyben azt is jelenti, hogy a hazai kerttörténeti kutatások mindig is lépést tartottak az európai fejlődéssel és hosszú időszakon keresztül annak élvonalába tartoztak. Így van ez ma is, noha a magyar kertművészeti kultúrkincs – köszönhetően a történelem minden addigit letipró

évszázadainak – a nyugat-európai megmaradt, meglévő és védett értékekhez képest nagyon szerény kiméretű, mégis olyan értékekkel bír, amik fémjelzik a magyar kertművészet rangját és teljesítményét az európai kultúrtörténetben, minden pusztítás ellenére.

Ez a kincs és az ezzel foglalkozó kutatások száz éve adta az inspirációt, hogy 2012 őszén, a „Tudomány Hete” c. rendezvénysorozat keretében, a Magyar Tudományos Akadémia Tájépítészeti Albizottsága és a Budapesti Corvinus Egyetem

Tájépítészeti Kara közös szervezésében az MTA felolvasótermében e címmel tudományos konferenciára kerüljön sor, amely áttekinti e száz év eredményeit és tapasztalatait. A rendezvény azt a szerepet is betöltötte, hogy annak alkalmából megemlékezzünk Ormos Ilona kertművészeti munkásságáról, aki ebben az évben, a rendezvény idején töltötte be a 70. életévét. Ormos Ilona a kertművészet-történet oktatása és kertépítészeti kutatások terén múlhatatlan érdemeket szerzett, tevékenysége máig hatással van a kutatás gyakorlatára és az egyetemi oktatásra.

Az egynapos tudományos konferencián összesen 6 előadás hangzott el. Két meghívott külföldi előadó – Monica Luengo, az ICOMOS-IFLA Kultúrtáj Bizottságnak elnöke, valamint Brigitte Mang, az Ausztriai Történeti Kertek intézményi igazgatója – mellett M. Szilágyi Kinga, a Budapesti Corvinus Egyetem Tájépítészeti Kartának dékánja, tanszékvezető; Mócsényi Mihály professzor emeritus; Galavits Géza, az MTA levelező tagja; valamint Fatsar Kristóf, a BCE Kertművészeti Tanszékének vezetője tartott előadást.

Az előadások egy része az interneten, többek között az Építész Fórum hasábjain elérhető. Azokat az előadásokat, amelyek eddig nem kaptak ilyen publicitást, részben jelen számunkban közöljük. Teszük ezt azzal a szándékkal, hogy felhívjuk a figyelmet a magyar kertművészet még meglévő értékeire és védelmük fontosságára egy olyan időszakban, amikor a műemlékvédelem ügye általánosságban is megroppanni, alárendelődni látszik a beruházói, befektetői érdekek célrendszerének, s megkérdőjeleződik, van-e jelentősége, s milyen súlyú fontossága e történeti értékeknek. Ez fokozottan érvényes a kertművészeti múlt élő alkotásaira nézve, amik még könnyebben elpusztíthatóak, mint a holt anyagból létrejött, statikus épített örökség. Ez volt az egyébként rendkívül sikeres, nagy látogatottsággal lebonyolított konferencia szervezőinek szándéka is. Sokkal több lehetőség nemigen kínálkozik, mint a figyelemfelhívás és a felelősség tudatosítása. Nem elsősorban Ormos Ilona generációját, de sokkal inkább az azt követő nemzedékeket terhel, hogy amit sikerült eddig megőrizni, az jó állapotban, jó kezekben megmaradjon, és aminek a kutatása még jelenleg is tart, a tervbe vett rekonstrukciós munkák, különböző védelmi intézkedések – az intézményi hierarchia átszervezésétől és a szabályozások változásaitól függetlenül – megvalósulhassanak. Mert a hierarchia és a szabályozási kánon – sokszor szűkebb érdekek mentén – változik, módosul, aztán eltűnik, jön helyette egy másik, egy jobb, vagy még rosszabb, de az örökség változatlan, mert az a kortól független, történeti érték marad, amíg őrizzük. ●

It seems unbelievable, but it's true that methodic research in garden art and history and reconstruction works based on it, as well as protective measures with the purpose of conservation reach back over hundred years in Hungary. This, at the same time also means that Hungarian garden history research always kept track of European development and also belonged to its forefront for a long time. The same applies today, although Hungarian cultural heritage in garden art - thanks to centuries in history that shattered all the preceding ones - is very modest and small compared to the Western-European preserved, existing and protected heritage, but it still carries values that hallmark the class and performance of Hungarian garden art within European cultural history, despite all destruction.

This treasure and the hundred years of the research dealing with it gave the inspiration for the Hungarian Academy of Sciences Subcommittee of Landscape Architecture and the Faculty of Landscape Architecture of the Corvinus University of Budapest to organize a scientific conference under this title in the Academy's lecture hall, within the framework of the series of events of the "Science Month", a conference giving an overview of the achievements and experience of the past hundred years. The event gave an occasion to commemorate the work of Ilona Ormos in garden art who in that year, at the time of the event, completed her 70 years. Ilona Ormos has earned perennial merits in the field of garden art education and landscape architecture research and her work continues to influence research praxis and university education.

During the one-day scientific conference 6 lectures were held altogether. Beside two invited lecturers from abroad - Monica Luengo, President of the ICOMOS-IFLA Cultural Landscapes Committee and Brigitte Mang institutional Director of the Austrian Historic Gardens - Kinga M. Szilágyi, dean of the Faculty of Landscape Architecture at the Corvinus University of Budapest and Head of Department,

Mihály Mócsényi professor emeritus, Géza Galavits, corresponding member of the Academy as well as Kristóf Fatsar, Head of the Department of Garden Art at the Corvinus University of Budapest held their lectures.

Some of the lectures are available online, among others on the pages of the Architects' Forum. The presentations that haven't received such a large publicity yet will be in part published in this issue. By this, our intention is to raise awareness of the still existing values of Hungarian garden art and of the importance of their protection at a time where the cause of monument conservation seems to crack under and get subordinated to the set of objectives of investor interests and it is questioned, whether and to what extent these historic values bear an importance. This is particularly relevant for living creations of garden art past which are even easier to demolish than the static built heritage created from dead matter. This was also the intention of the organizers of this extraordinarily successful conference with a large attendance. In fact, there seems to be no further opportunity left than to raise awareness and responsibility, which much rather encumbers the coming generations than the generation of Ilona Ormos, in order to keep in a good condition and good hands what we could preserve until today and the research of which is currently still ongoing, and in order for the planned reconstructions works, the various protection measures to be implemented independently of the reorganization of the institutional hierarchy and the changes in regulation. For hierarchy and regulation canon change and are modified - often according to narrower interests -, then they disappear, or are replaced by others, better, or even worse ones, but heritage remains unchanged, since it stays a historical value, independent of age, until we preserve it. ●